

Spinthariskop je přístroj na pozorování světélkování (scintillace), způsobeného dopadem α -paprsků, vysílaných radioaktivními látkami na některé siřníky (na př. Zn S, siřník zinečnatý). Tyto siřníky, smíseny se stopou radioaktivního preparátu, tvoří *světlovou barvu*, hojně nyní užívanou na cifernících hodinek. — Málokdo si uvědomil, že v hodinkách se světélkujícím ciferníkem má v kapse základ spinthariskopu, k jehož úplnosti mu chybí jen silná lupa. Díváte-li se chvíli na světélkující plošku číslice ciferníku silným zvětšovací sklem v naprosté temnotě, zpozorujete zvláštní světelné hemžení, neustálý pohyb, vypadá to jako hladina rozžhavené hmoty, která je zmítána sty drobných světelných výbuchů nebo jako miniaturní ohňostroj. Každý tento záblesk je způsoben srážkou atomu helia, vystřeleného rozpadávajícím se radiem, s krystalkem siřníku zinečnatého. — Můžete se také přesvědčiti, že ono záření proniká i různými látkami, které by denní světlo zadržely, podobně jako Röntgenovy paprsky. Zabalte fotografickou desku nebo film do silného černého papíru a položte hodinky ciferníkem těsně na papír. Za 36 hodin můžete desku vyvinout a dostanete snímek světélkujících číslic.

Některý ciferník je ovšem natřen kašší siřníku bez přísady radioaktivní látky; ten září (fosforeskuje) jen když byl před tím ozářen silným světlem, scintilaci však bychom na něm marně pozorovali. *K/h.*

Napodobivá kouzla. Čtenáři, zajímající se o literaturu z dějin náboženství nebo z ethnologie, setkali se zajisté s pojmem „napodobivá kouzla“. Ne vždy bývá tento pojem dosti zřetelně vyložen. Nejde o kouzelné napodobování nějakého děje nebo úkazu, nýbrž o něco podstatně jiného. Jakmile člověk v primitivním stupni myšlenkového vývoje poznal zkušeností pravidelný následný vztah některých úkazů (na př. blesk—hřmění—déšť), pokouší se vyvolat určitý úkaz tím, že napodobí úkaz, který zpravidla předchází, a věří, že tím vynutí, aby se dostavil i úkaz následný. Tak na př. jsou ze starých kultů známy obřady, při nichž bylo napodobováno hřmění tím, že se válel balvan se skály, nebo se táhl po tvrdé a hrbolaté cestě vůz, naložený kamením: očekávalo se, že se potom dostaví déšť.

Do skupiny napodobivých kouzel patřil na př. také starořímský obyčej stvrzovati smlouvu s cizí obcí obřadem, při němž bylo obětované sele zabito ostrým kamenem. Průvodní formulka výslovně žádala boha ochránce smluv, aby rušitele zabil bleskem, jako obětující zabíjí sele kamenem.

Ze stejných představ se vyvinul magický obyčej přivolávatí zhoubu na odpůrce tím, že vosková figurka, představující nepřítele, byla roztavena žárem, nebo figurka z olova či jiné měkké hmoty probodena.

Představy o účinnosti napodobivých kouzel nejsou však omezeny jenom na primitivní stav civilisace, nýbrž udržují se velmi houževnatě jako přežitky i v daleko pozdějších a pokročilejších stupních vzdělanosti. Zvyk, že choří ukládají na poutních místech, u posvátných obrazů, soch atd. modely chorých částí těla, není nic jiného než projev víry, že odložením symbolického znetvoření si vymohou skutečně uzdravení. *γ*